

מראי מקומות - יבמות

עז:

א. להביא בתולה הבאה מב' עממין, ומעם שיש בו ב' עממין

פי' הריטב"א, דב' דיוקים איכא בקרא. א', מהא דכתי' מעמיו, משמע ממקצת עמיו, דהיינו דאביה מעם א', ואמה מעם אחר. ועוד, מדכתי' "עמיו" ולא "עמו", משמע דעם של אביה הוא של ב' עממין, דדין הזכרים חלוק מדין הנקבות, וא"כ ע"כ אביה עמוני הוא, וא"כ אין לנו אלא דבת מעמוני שנשא בת ישראל כשרה לכהונה, ולכן הק' מהכ"ת דבת ממצרי שנשא בת ישראל מותרת לכהן.

ב. וחזר הדין וכו'

פרש"י, הצד השווה שבהן שאינו רוב ברוב קהל, ובתו כשרה. והק' המהר"ם, דבכל מקום דילפי' קולא מצד השווה, הרי צריך לומר הצד השווה הקל שבשניהם, ואילו רש"י פי' הצד השווה החמור שבשניהם. וכ' שצריך לגרוס ברש"י שכשרות לקהל וכשרות (ע"פ הגנזי יוסף) לכהונה.

ג. עריות יוכיחו, שלא אסר בהן אלא עד ג' דורות

פרש"י, שלא אסר בהן אלא ג' דורות, בת בתו אסורה לו, והוא בכלל, ועשה בהן נקבות כזכרים, בת בתו כבת בנו. והק' המהרש"א, הא אי"ז דומה לא' זכרים וא' נקבות דגבי ממזר ומצרי, דהתם האיסור הוא הזכר או הנקבה, אבל הכא, האיסור הוא בחדא גוונא, ומה לי בת בתו או בת בנו. וכ' דלולי פרש"י הי' נראה לפרש דמה דאמר' דעשה בעריות נקבות כזכרים, היינו דכמו שהוא אסור בבת בתו ובת בנו, כן האשה אסורה בבן בנה ובן בתה. אלא דהק' דא"א לומר כן, דהא דאסורה בבן בנה ובן בתה, אינו אלא מן השניות.

ד. ורבנן מחלל דחייבי עשה

הק' תוס', הא עדיין יש להק', מה להצד השווה שבהן שכן לאו, שאף באיסורי חלל דחייבי עשה איכא לאו דחללה. ותי' דשמא חללה דחייבי עשה ג"כ אינו אלא עשה לכהן הבא עליה. וכ' תוס' הרא"ש דהסברא בזה הוא שלא תהי' היא גרועה מאמה. אולם ע' בר' פרץ שהק' למה יהי' תליא זה בזה, ותי' ד"אלה" הפסיק הענין, לומר שלא יהא ביאת דחייבי עשה כמו אינך דכ' בפרשה. וע' במשנה למלך (איסור"ב יט, ג), שכ' להסתפק לענין הא דקיי"ל שיש זונה מחייבי עשה, האם איסור זונה זו לכהן הוא ג"כ עשה (ולכאו' י"ל דתלוי בתוס' הרא"ש ור' פרץ, דלפי תוס' הרא"ש אין לחלק בין זונה לחללה, ולפי ר' פרץ הוי גזה"כ בדין חללה, וצ"ע). וע"ע שם מה שהק' על תוס' מכמה דוכתי.

ה. לדידכו דס"ל כראב"י, הלכה אני אומר

פי' תוס', לאו הלכה למשה מסיני קאמר, דא"כ אמאי פליג עלי' ר' יהודה, אלא הכי קאמר, הלכה אני אומר, כך קבלתי מרבתי. והק' רעק"א, למה הוצרכו תוס' להוכיח דאינה הלמ"מ מהא דפליג עלי' ר"י, לימא דע"כ אינה הלמ"מ, דהא לר"ש גופי' יש ק"ו, וא"כ הלמ"מ ל"ל, אלא ע"כ כך קיבל מרבתי.

ו. ועוד, מקרא מסייעני, בנים ולא בנות

דהיינו, דבנות מותרות לאלתר. והק' הריטב"א, אדרבה, לימא ולא בנות, לאיסור, דהיינו דאסורות אפי' בדור שלישי, דהא הפסוק בא להתיי, וא"כ לימא דבנות אינן נכללות בהיתר. ותי' דמה דכתי' "בנים", היינו בנים בדור ראשון ושני, וה"ק קרא, מן הבנים אשר יולדו לגרים אלו, דור שלישי בלבד יבא להם בקהל, אבל בנים ראשונים ושניים אסורים, וע"ז דרשי' בנים ולא בנות.